

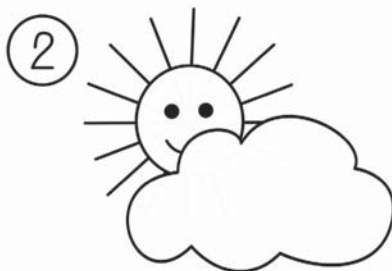
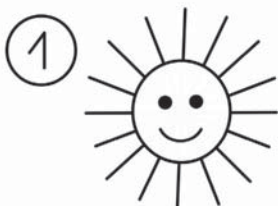
# Hromnice (2. únor)

2. února se slaví církevní svátek Uvedení Páně do chrámu. Když uplynulo 40 dnů od narození Ježíše, přinesli Maria a Josef svého syna do jeruzalémského chrámu. Tehdy se setkali se starcem Simeonem, který v dítěti rozpoznal očekávaného Mesiáše a nazval ho světlem národů.

Na památku této události se v kostelech žehná světlo, svítí se svíčky a koná se průvod s rozžatými svícemi. Svíčkám posvěceným 2. února se říká hromničky. Když byla bouřka, lidé je zapálili, postavili na stůl nebo do okna a prosili o ochranu domu před bleskem. Podle těchto svíček se svátku Uvedení Páně do chrámu lidově říká Hromnice.

## Doplň k obrázkům správné slovo.

*bouřky, déšť, jasno, polojasno, sněžení, zataženo*



## Uhodneš hádanky?

1. Jde přes vodu, ale mokré není.
2. Roztrhané plachty nad zemí letí.
3. Přišel bílý kůň, zalehl nám celý dvůr.
4. Přišel k nám host, spravil nám most bez sekery, bez dláta, a přece je pevný dost.

## Tipni si, co se podle pověr nesmělo na Hromnice dělat.

- a) Nesmělo se zpívat, aby zpěv nepřivolal silnou bouřku.
- b) Nesmělo se šít ani nic přišívat, aby špička jehly nepřitáhla blesk.
- c) Nesmělo se zatápět v kamnech, protože by do komína uhodil blesk.
- d) Nesměla se otevírat okna, aby se po celý rok do domu nedostaly myši.

Podoba maškar se měnila. Některé masky již zanikly, jiné naopak vznikly.

**Medvěd:** Dnešní medvědi bývají oblečeni do plyšové masky s medvědí hlavou.

**Klibna:** K masce je zapotřebí dvou lidí. První drží masku hlavy koně upevněnou na tyči, nebo ji má nasazenou na hlavě. Dělá přední nohy. Druhý se v předklonu opře o prvního a vytvoří hřbet a zadní nohy. Přes sebe mají přehozenou bílou plachtu.

**Brůna:** Představuje bílého koně s beraními nebo kozími rohy. Někdy se však podobá spíše žirafě, velbloudu nebo koze.

**Bába s nůši:** Tato maškara má dvě varianty. U první představuje maskovaný člověk bábu a v nůši je vycpaná loutka. U druhé je člověk v nůši a bábu tvoří loutka.

**Žid:** Tato maska mívá na hlavě cylindr. Obličej jí kryjí vousy a brýle bez skel. Nosí dlouhý kabát nebo kostým pošitý kousky barevných látek. V ruce drží pytel.

**Pohřebenář (slaměný):** Bývá oblečen do masky ze slámy nebo hrachoviny. Má začerněné tváře. Může držet bič a rožeň.

**Nevěsta:** Za nevěstu se převléká muž. Často ji doprovází ženich.

**Turci:** Turci jsou většinou čtyři – dva modří a dva červení. Mají vysoké čepice zdobené krepovými růžičkami, jezdecké boty a bílé rukavice.

**Laufr:** Někde mu také říkají strakatý podle typického bílého oděvu pošíteného různobarevnými kousky látek. Nosí pestrobarevnou papírovou čepici a v ruce drží hůl.

**Kominík:** Má oblečený typický kominický oděv a nosívá žebřík.

**Smrt:** Smrtka má tradiční podobu kostlivce. V ruce drží kosu.

**Masopust:** Pokud se vyskytuje v průvodu masopust, je jeho hlavní postavou. Jeho oděv je zhotoven z různobarevných odstřížků látek. Na hlavě mívá červenou čepici nebo klobouk.

**Masky povolání:** V průvodech se objevují nejrůznější masky běžných povolání. Můžete v nich vidět řezníky, hasiče, vojáky, policisty, holiče, lékaře...

### Zkus uhodnout odpověď.

**1. Maškarní průvod obchází domy, při každém jeho zastavení ženy a dívky tancují s jednou maškarou. S kterou?**

a) s nevěstou                                      b) s bábou s nůši                                      c) s medvědem

**2. Která z maškar vytváří zmatek a prodává ukradené věci a různé tretky?**

a) žid    b) medvěd    c) klibna

**3. Kdo zpravidla chodí před průvodem, bouchá holí na vrata a zjišťuje, kde budou maškary přijaty?**

a) lékař    b) holič    c) laufr

**4. Jedna z masek dříve zjišťovala, zda v peci nebo ve sporáku není zapomenutý pekáč s nějakou dobrotou. Co našla, zabavila. Dnes začernuje tváře přihlížejícím. O kterou masku se jedná?**

a) o kominíka    b) o klibnu    c) o brůnu

## Doplň do pořekadla chybějící slova.

fiala, Jiří, rostla, růžička, travička, věnečky

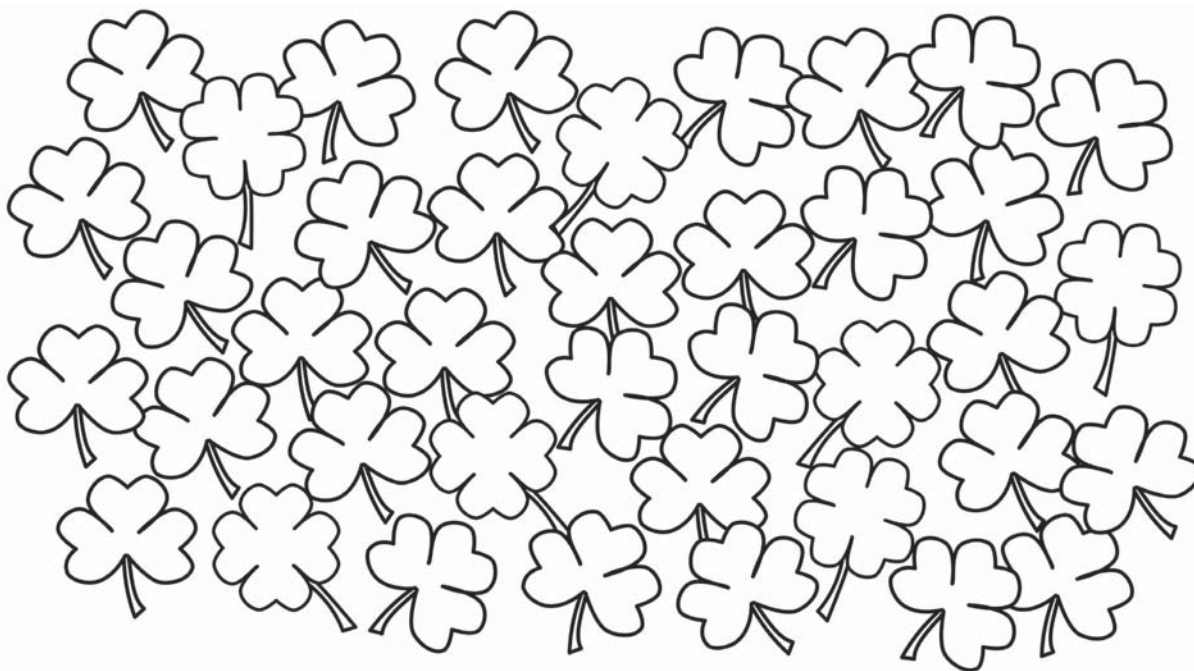
Svatý \_\_\_\_\_ vstává,  
zem odemyká,  
aby tráva \_\_\_\_\_,  
\_\_\_\_\_ zelená,  
\_\_\_\_\_ červená,  
\_\_\_\_\_ modrá,  
všelijaké kvítí,  
na \_\_\_\_\_ vití.

Čtyřlístek nalezený den před svátkem svatého Jiří má čarovnou moc.

### Co je to čtyřlístek?

- a) list jahodníku složený ze čtyř částí
- b) jetelový list složený ze čtyř samostatných lístků
- c) list pampelišky, který je zřetelně rozdělen na čtyři části

### Podari se ti mezi trojlístky najít sedm čtyřlístků? Vybarvi je.



### Vyber správnou odpověď.

1. Jak se říká hovorově měsíci dubnu?

- a) dubák
- b) jarník
- c) apríl

2. Jak se říká nestálému počasí?

- a) taškářské počasí
- b) aprílové počasí
- c) svatojiřské počasí

3. První dubnový den se lidé vyvádějí aprílem. Co to znamená?

- a) někdo si z někoho tropí žerty
- b) posílají se nepodepsaná psaníčka
- c) bouchá se na dveře cizím lidem

# Dožínky

Dožínky (obžínky, dožatá) jsou tradiční oslava úspěšného dokončení žní. Dožínky začínaly odvozem posledního snopu (svazku obilí) z pole. Tomuto snopu se říkalo například baba nebo děd a býval ozdobený květinami a stuhami. Se snopem na voze zamířil slavnostní průvod ženců k hospodáři. Předali mu dožínkový věnec uvitý z klasů všech druhů sklizeného obilí a ozdobený stuhami a květinami. Popřáli mu štěstí, zdraví a dobrou úrodu v příštím roce. Potom ženci dostali pohoštění a odměnu za práci. Oslava sklizně pokračovala hodováním, popíjením, zpěvem a tancem.

V současné době se ukončení sklizně slaví méně velkolepě.

## Vyber správnou odpověď.

### 1. Co se sklízí při žních?

- a) ovoce                                      b) zelenina                                      c) obilí

### 2. Co nepatří mezi obilniny?

- a) pšenice                                      b) brambory                                      c) žito

### 3. Čím se dříve žalo obilí?

- a) srpem nebo kosou                      b) hráběmi                                      c) cepem

### 4. Čím se dnes sklízí obilí?

- a) sekačkou                                      b) mlátičkou                                      c) kombajnem

### 5. Jak se jmenuje oslava úspěšného dokončení žní?

- a) vinobraní                                      b) dožínky                                      c) dočesná

### 6. Co dostával hospodář během dožínky?

- a) dožínkovou kozu                      b) dožínkový věnec                      c) dožínkový koš

### 7. Čím se v minulosti po ukončení dožínky mlátilo obilí ve stodole?

- a) pomocí sekyr                              b) pomocí cepů                              c) pomocí plácaček

### 8. Co zbyde z klasů po vyláčení zrn?

- a) sláma                                      b) seno                                      c) mouka

### 9. Kam se odvážely pytle se zrním, aby se namlela mouka?

- a) do stáje                                      b) do mlýna                                      c) do seníku

### 10. Kterou mouku nemůžeš koupit v obchodě?

- a) hladkou                                      b) polohladkou                              c) hrubou

### 11. Do kterého jídla se při přípravě nepřidává mouka?

- a) do bramborového salátu              b) do chleba                                      c) do rohlíků

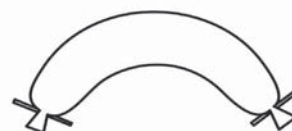
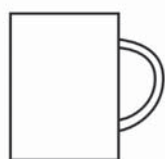


# Trhy a jarmarky

Trhy a jarmarky se v našich zemích konaly odedávna. Na městských tržištích se prodávalo běžné zboží – například chleba, ovoce a zelenina, máslo, tvaroh, vejce, lesní plody, dobytek, prasata, slepice, látky, šperky, keramika a nejrůznější potřeby do kuchyně či hospodářství... Na trzích prodávali zboží místní kupci a řemeslníci. V sobotu byl nabízený sortiment zboží širší a setkávali se zde lidé ze širokého okolí, kteří si sdělovali novinky.

**Napiš, u kterého řemeslníka by sis na trhu mohl koupit věc na obrázku.**

*hrnčář, kovář, krejčí, pekař, řezník, sklář, švec, zlatník*



**Doplň slova ke správnému povolání.**

*brambory, cibule, kalhoty, košile, náramek, náušnice, postel, prase, prsten, řetízek, skříň, slepice, stůl, sukně, šaty, židle*

švadlena	truhlář	zemědělec	zlatník

Několikrát do roka se pořádaly výroční městské trhy – jarmarky. Ty se konaly u příležitosti významné události, například svátku svätce, kterému byl zasvěcen místní kostel. Jarmarků se účastnili i obchodníci z cizích zemí. Prodávali zboží z exotických krajin, drahé látky, vzácné koření, jižní ovoce... O zábavu na tržištích se starali kejklíři, zpěváci, herci, hudebníci, medvědáři...



# Dušičky (2. listopad)

2. listopadu se slaví Památka zesnulých. Tento svátek se lidově označuje jako Dušičky. Podle lidové víry se duše zemřelých mohou vracet na zem. V předvečer Dušiček vystupují duše z očistce, aby si na jednu noc odpočinuly od muk. Lidé se modlí za zesulé, vzpomínají na ně, chodí na hřbitovy, zdobí hroby květinami a věnci a zapalují svíčky.

**Spoj duchy s jejich stínem.**

